

[Log ind](#)[Annoncering](#)[Om Modkraft](#)[Stillinger på ModkraftKlub](#)[MedkraftPrivatlivspolitik](#)[Skrivevejledning](#)[Kontakt](#)[Bliv bruger](#) **Annonce**

MODKRAFT

MODKRAFTS REDAKTION ER PÅ SOMMERFERIE

I juli måned holder redaktionen ferie, og nyheds- og baggrundssektionen er i dvale, indtil august, hvor vi igen er tilbage.

Savner du os, så bliver blogsene opdateret, som de plejer, ligesom vores Facebook fortsætter i en sommerversion hele måneden.

MODKRAFT

Modkraft

Steen Gottlieb

13

Enhedslistens strategi ... er nationalistisk, og partiet er derved afmægtigt parkeret i en blindgyde

Liv Rolf Mertz

Gæsteblogger Lene Tymoshenko rapporterer: Det venstreradikale husprojekt Rigaer94 i Berlin-Friedrichshain er fortsat under belejring af politiet.

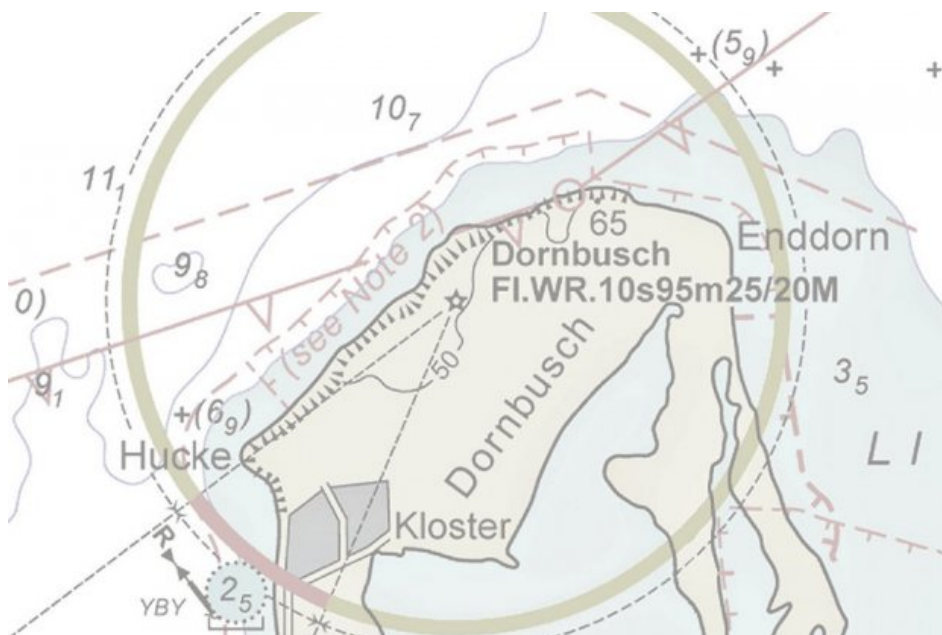
MNyhederDebat & BlogsMagasinFotoKalenderBiblioteket

ModKulturRefleksioner i den levende kultur

Anmeldelse

26. februar 2016 - 15:31

Hvad er der tilbage, når vores drømme kollapse?

Udsnit af forsiden på Lutz Seilers roman »Kruso«.

Lutz Seilers roman »Kruso« giver en rørende beskrivelse af mennesker på flugt og en verden i opbrud.

2

Like

- [print](#)
- [facebook](#)
- [twitter](#)
- [rss](#)
- [Modkraft](#)

Af Maria Nielsen

Lutz Seiler sætter i romanen *Kruso* et rørende ansigt på bådflugtninge og deres hjælpere fra Østtyskland i årene op til Murens fald. Han har skabt en roman, som tvivlende og fortvivlende fortæller om afmagten ved at flygte fra sig selv, sin verden og sin historie. For denne bedrift har han modtaget Deutscher Buchpreis i 2014.

På flugt fra sig selv

Romanen *Kruso* foregår i Østtyskland i månederne op til Murens fald.

Vi møder den lovende litteraturstuderende Ed, der efter sin kærestes død rådvild forlader sin lejlighed og sine studier i byen og søger mod øen Hiddensee, den yderste grænse til det forjættede Vesten, for her at genfinde sig selv og en mening med sin tilværelse.

Ed drives ikke så meget af drømmen om Vesten som af flugten fra sig selv og sit tab. På Hiddensee får han arbejde som opvasker på det lokale hotel Klausner, der forpagtes af Krombach og mere eller mindre drives af Krusowitch.

Ed finder sig langsomt til rette blandt rutinerne i hotellet og gennem sin status som *essemæer*, sæsonarbejder, og sit spirende venskab med Krusowitch, også kaldet Kruso, nærmer han sig langsomt, omend diffust hemmeligheden om øen; en hemmelighed, der rummer store sorger, altomsluttende selvforglemmelse og ønsket om at hjælpe flygtningene fra DDR videre i deres længsel efter et bedre liv.

Eds vindue

Ed har et enkelt spørgsmål, som han ønsker besvaret, da han forlader byen og sit gamle jeg:

Faldt han ud ad vinduet i sin søgen efter en forsvundet kat, eller gjorde han ikke?

Det var Eds afdøde kæreste, der anskaffede dem katten, og efter hendes død, er det kun katten, der fastholder Ed til livet i byen og til sig selv.

En dag forsvinder katten og Eds tab er totalt. Længe er han i tvivl om, hvorvidt han faldt ud af vinduet eller ej. Følelsen af også at have mistet sig selv følger ham. Han pakker sine få ting og forlader byen og ankommer efter en strabadserende rejse til Hiddensee.

Ved sin ankomst til hotel Klausner, kommer han til at indgå i 'besætningen' som opvasker.

Først holder han sig for sig selv og deler kun sin sorg og sine tanker med en trækhest og en død ræv, men langsomt ændrer tingene sig.

I sit møde med Kruso, der oplærer Ed til arbejdet som opvasker, møder Ed også en person, som han bliver betaget af og som han beundrer. Snart tager Kruso Ed under sin vinge og introducerer ham til sit arbejde med de skibbrudne.

Krusos drøm

Kruso er drevet af et stærkt og altoverskyggende behov for at redde de flygtninge, der ankommer til øen. Han har skabt sit eget sprog, der beskriver virkeligheden på øen og betegner med dette personalet på Hotel Klausner som besætningen og de flygtende som skibbrudne.

Kruso arbejder om dagen på hotellet og om aftenen og natten tager han imod de skibbrudne, som han via sit store netværk på øen indkvarterer og tilbyder et dagligt måltid mad.

Langsomt inddrager Kruso også Ed i arbejdet med de skibbrudne; i at tage imod dem, koge suppe til dem, vaske dem og indkvartere dem forskellige steder på øen, blandt andet også i besætningens værelser.

I arbejdet på Klausner og i kontakten med de skibbrudne bliver Kruso og Ed mere og mere fortrolige, og i deres venskab udvikler sig også en fortrolighed og et mod til at blotte sig for hinanden. Deres begejstring for litteratur. Deres digte. Deres tiltrækning, omsorg og beundring for hinanden. Deres sorg over dem, de har mistet.

Sonja

Begge har de mistet. Ed har mistet sin kæreste i en trafikulykke, og Kruso har mistet sin søster, Sonja, til bølgerne ud for Hiddensees kyst.

Sonja var den eneste Kruso havde tilbage i sit liv, og da hun beslutter sig for at begive sig mod Møn i en gummibåd og forsvinder, opsluges Kruso af sorg.

Det er denne sorg, der driver hans engagement for at redde de skibbrudne. Det er denne sorg, der driver hans evige forsøg på ikke at komme for sent til at redde sin søster. Dermed bliver Krusos arbejde med de skibbrudne hans eksistensberettigelse.

Arbejdet er det eneste, der kan holde sorgen fra livet. Sorgen er grobunden for den drivkraft, der skaber et netværk af essemæere, som hjælper de skibbrudne i natten. Det er den sorg, der giver ham status på øen, giver hans liv mening og ham selv retning.

Det er sorgen og de skibbrudne, der skaber Kruso som menneske og hans berettigelse på øen. Men Kruso er ikke kun en selvopofrende helt, og i fordelingen af de skibbrudne tilgodeser han gerne både sig selv og Ed, når de kønne piger og kvinder skal tildeles sovepladser.

Måske er det måden disse skibbrudne forventes at skulle betale for deres forplejning?

Intet menneske er en ø

Mens Kruso og Ed hjælper de skibbrudne videre på deres færd ud i intetheden, bliver det den 19. august 1989. Dagen for den Paneuropæiske Picnic. Dagen, hvor grænsen mellem Østrig og Ungarn symbolsk blev åbnet i tre timer. Dagen, hvor det lykkedes 600 borgere fra DDR at flygte over grænsen til Vesten.

Verdens begivenheder indhenter Krusos virkelighed og besætningen ombord på Klausner begiver sig drypvis afsted, samtidig med at flygtningestrømmene ved grænsen tiltager. Essemæerne bliver langsomt forvandlet til skibbrudne.

Mens verden ramler omkring Kruso og Ed, mens gæsterne udebliver, mens efteråret kommer snigende med regn og kulde, mens dagene bliver kortere og mørkere, forsvinder livet som de kendte det, og erstattes af en kamp for simpel overlevelse.

Krusos hele liv, hele kamp, hele eksistensberettigelse forsvinder med udeblivelse af skibbrudne, der nu har fundet andre veje mod friheden, og tilbage er kun erkendelsen af, at det aldrig nogensinde vil lykkes for ham at redde Sonja fra bølgerne. Det trygge skib Klausner overflødiggøres.

Kruso kæmper stædigt for at fastholde sig selv i troen på, at det ikke vil lykkes for forbrugerismens velduftende slagter at forføre en hel nation, kæmper for at bevare troen på, at hans livsgrundlag ikke er flået væk under fødderne på ham, men da han finder sig selv siddende i den kolde novemberregn og ingen skibbrudne ankommer til øen, må han se sig slået.

Virkelighedens fald

Lutz Seiler har med *Kruso* skrevet en bog, der lader os følge en verden op til at alle drømme kollapse. Portrættet af Kruso og Ed, der rodløse lever på en ø af selvforglemmelse, er rørende og præcist.

Kruso er idealisten, der kæmper mod en maskine og mod sig selv med de til rådighed stående midler. Han er kæmpen, der står fast i en virkelighed, og da denne virkelighed pludselig ændrer sig, falder han.

Ed er derimod den usikre tilskuer, der qua sin ideologiske rodløshed formår at blive stående, da alting bryder sammen, og dermed bliver i stand til usikkert at videreføre en Klausnersk drøm om stadig at kunne gøre en forskel og om at blive forenet med sine tab.

Kruso er tidsmæssigt interessant, fordi den behandler temaer, der skræmmende nok igen er særdeles aktuelle. Således kan denne anmelder i Seilers beskrivelser af øens håndtering af de skibbrudne, ikke lade være med at sende en kærlig tanke til vores Venligboere, der ligesom Kruso står fast i en verden, der ramler.

Lutz Seiler formår at skabe et intenst portræt af en verden, der falder fra hinanden og de menneskelige konsekvenser det afføder. Han formår at vise os den tomhed, tvivl og rodløshed, der opstår i kølvandet på et sammenbrud af alt det, man troede på, og han formår at portrætere de valg og disses konsekvenser overbevisende.

Stemningen i bogen er præget af dels den drivkraft og energi, der hersker, når politiske projekter lykkes, og dels den stemning af melankoli, sorg og total opløsning, når alt hvad man kæmpede for og troede på falder fra hinanden.

Lutz Seiler bruger interessante billeder på netop dette kollaps, som når gæster og skibbrudne på Klausner bliver mere og mere grove og krævende overfor besætningen på Klausner, som om samfundets begyndende transformation fra kommunisme til kapitalisme pr. automatik devaluerer værdien af et menneske. Som om verden med et er ét stort forbrugsmæssigt tag-selv-bord, hvor man som borger i et tidligere kommunistisk samfund skal til at finde sin plads og sin ret som menneske gennem økonomisk formåen fremfor fællesskab.

Forbrugerismens slagter

Lutz Seiler formår samtidig at sætte billede på den tomhed, der opstår efter Murens fald, da Hiddensee som DDRs paradys mister sin betydning, idet der pludselig åbner sig mere sikre veje til den eftertragtede frihed, og tilbage står plyndrede boliger og tomme arbejdspladser som vidner om kapitalismens sejr.

Gennem hele denne proces mod kollaps kæmper Kruso stædigt for at overbevise sig selv og Ed om, at flygtningestrømmene mod Vest bare er en kortere fase. Alle disse mennesker vil komme tilbage. Alt vil blive som før. Den vestlige frihed er ikke andet end velduftende slagter, og det vil de, der kender den sande frihed, gennemskue i deres møde med forbrugerismen. Krusos ensomhed og kamp mod ideernes og selvforståelsernes opløsning er overvældende.

Men billedet er ikke unuanceret. Lutz Seiler er ikke blind for, hvilke fordele det kan give den enkelte person at være den, der hjælper desperate mennesker i nød, og han lader derfor også Kruso og den øvrige besætning på Klausner benytte sig af disse fordele.

Hvorvidt der er tale om seksuel udnyttelse eller gensidig tiltrækning mellem besætningen på Klausner og de skibbrudne står hen i det uvisse, men magtforholdet og omstændighederne for de seksuelle relationer er indiskutable og dermed bliver Krusos rolle som den selvopofrende idealist stækket.

Hvem bliver vi selv?

Lutz Seilers bog er til tider overbevisende og smuk, til tider drævende og nærmest i tomgang.

Lutz Seiler formår i de bedste passager at beskrive både Ed og Kruso med stor forståelse og indlevelse, og får dem til at fremstå levende,

nuancerede og troværdige.

I andre dele af bogen forsvinder det væsentlige i fortællingen i nærmest ligegyldige beskrivelser, der mest af alt virker mærkeligt malplacerede i forhold til resten, og nogle passager er unødvendigt langtrukne og kunne sagtens være skåret ud.

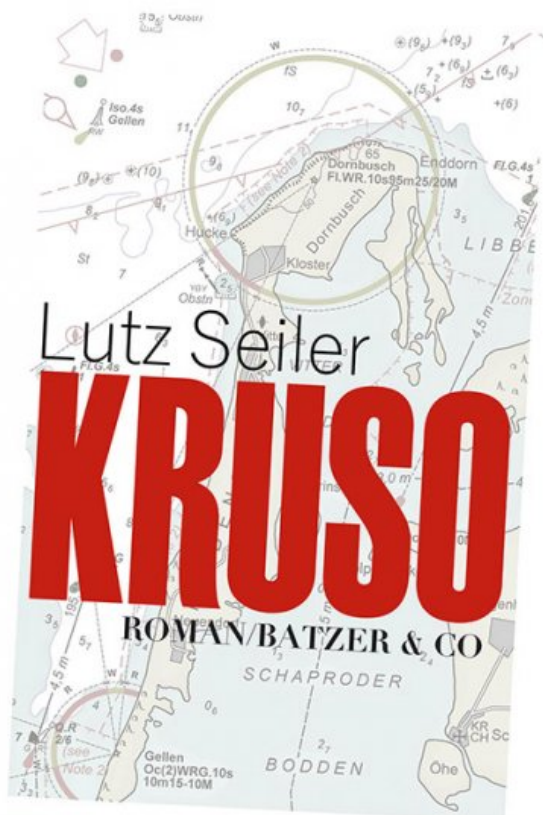
Det er ærgerligt, for overordnet er *Kruso* en medrivende, smuk og relevant fortælling om en verden i opbrud, men trods det bliver det til tider svært at fastholde koncentrationen om historien.

Når det er sagt, rejser *Kruso* nogle interessante spørgsmål blandt andet til håndtering af flygtningekrisen og i en verden af sammenbrud og de dønninger, det får i menneskers liv: Hvordan overlever man, når alt, man troede på og levede for, tages fra een? Hvordan kommer man videre?

Nogle flygter, andre bliver. Nogle formår at skabe sig et nyt liv. Nogle formår at navigere i kaos. Og så er der dem, der går til grunde. Men hvem gør hvad? Og hvad gør vi selv?

Lutz Seiler: *Kruso*. Batzer og Co. Oversættelse: Jacob Jonia. 2015. Pris 348 kroner.

Maria Nielsen er dansklærer på en specialskole for unge og voksne.

Redaktion: [Modkultur](#)

Emneord: [anmeldelse](#)

[flugt](#)

[Kultur](#)

[litteratur](#)

[Log ind](#) eller [opret en konto](#) for at skrive kommentarer

Tak fordi du bruger Modkraft.

Vi håber du har læst noget interessant eller oplysende.

Du kan støtte Modkraft via MobilePay: **50 37 84 96**

Annonce

Vi er:

**Danmarks sikreste
andelskasse 2016!**

SKIFT BANK LIGE HER >>

 **FÆLLES
KASSEN**

Hele Danmarks. Frederiksbergs eneste.

Nyheder

Gitte M. Rasmussen
Roskilde Festival
2 dage

[Vi talte med fire pantsamlere om at arbejde på Roskilde](#)

Peter Kenworthy
Kommentar
4 dage

[Brexit handler om protest, frygt og politisk elite](#)

Gitte M. Rasmussen
Roskilde Festival
4 dage

[35 tons overskudsmad fra Roskildes madboder sendes videre](#)

Mikkel Skov Petersen
Roskilde festival
4 dage

[Veteranernes effektive højhastighedslarm: Slayer på Arena](#)

Jan Nielsen
Retssag
5 dage

[Tidligere løjtnant skal betale en halv milliard i erstatning for mordet på Victor Jara](#)

Gitte M. Rasmussen
Roskilde Festival
5 dage

[Reykjaviks døtre: »We wanna be loud, we wanna be political!«](#)

Debat

[Steen Gottlieb](#)
3 dage
13

["Ud af EU": handlingslammende nationalisme.](#)

[Liv Rolf Mertz](#)
4 dage

["For flere risikozoner, utæmmelige projekter og et solidarisk kvarter!!!"](#)

[Erik Christense...](#)
4 dage

[Hvad kan vi lære af den schweiziske folkeafstemning om basisindkomst?](#)

[Astrid Vang Han...](#)
5 dage
3

[Alternativet til EU](#)

[Rina Ronja Kari](#)

6 dage

8

[Drop illusionerne! EU kan ikke forandres indefra](#)[Rina Ronja Kari](#)

6 dage

[Drop illusionerne! EU kan ikke forandres indefra.](#)

Magasin

Mikkel Skov Petersen

Roskilde Festival

2 dage

[Med hippiefar på guitareventyr: Neil Young på Orange](#)

Mikkel Skov Petersen

Anmeldelse

3 dage

[Legesyg uglemetal: Kvelertak på Avalon](#)

Karen Helveg Petersen

Politisk økonomi

4 dage

[BNP: Giver vækstbegrebet nogen mening?](#)

Eskil Andreas Halberg

Anmeldelse

5 dage

[Anmeldelse: hyldest til lediggangen](#)

Sune Køter

Mindeord

6 dage

[Mindeord: Samuel levede der, hvor det hele skete](#)

Helga Lützen

Mindeord

6 dage

[Mindeord: Kampen fortsætter, Samuel](#)

Annonce

MODKRAFT

MODKRAFTS REDAKTION ER PÅ SOMMERFERIE

I juli måned holder redaktionen ferie, og nyheds- og baggrundssektionen er i dvale, indtil august, hvor vi igen er tilbage. Savner du os, så bliver blogsene opdateret, som de plejer, ligesom vores Facebook fortsætter i en sommerversion hele måneden.

MODKRAFT

Modkraft.dk · c/o Mediebureauet Monsun
Nørrebrogade 5 C, 1. sal · 2200 København N
3539 7331 · redaktion@modkraft.dk

Drevet af [Mediebureauet Monsun](#)

Mest Læste Artikler
5 dage

[Tidligere løjtnant skal betale en halv milliard i erstatning for mordet på Victor Jara](#)

2 dage

[Vi talte med fire pantsamlere om at arbejde på Roskilde](#)

5 dage

[Reykjaviks dotre: »We wanna be loud, we wanna be political!«](#)

6 dage

[Mindeord: Samuel levede der, hvor det hele skete](#)

2 dage

[Med hippiefar på guitareventyr: Neil Young på Orange](#)

5 dage

[Anmeldelse: hyldest til lediggangen](#)

6 dage

[Mindeord: Kampen fortsætter, Samuel](#)

6 dage

[Mindeord: Samuels kærlighed kendte ingen grænser](#)

Mest Læste Blogs
6 dage

[Drop illusionerne! EU kan ikke forandres indefra](#)

5 dage

[Alternativet til EU](#)

3 dage

["Ud af EU": handlingslammende nationalisme.](#)

4 dage

["For flere risikozoner, utæmmelige projekter og et solidarisk kvarter!!!!"](#)

4 dage

[Hvad kan vi lære af den schweiziske folkeafstemning om basisindkomst?](#)

6 dage

[Drop illusionerne! EU kan ikke forandres indefra.](#)